

УХВАЛЕНО:
Педагогічна рада

Протокол №1

«30» серпня 2022

**Затверджено наказом
від «01» вересня 2022 №78-ос**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Чернівецького ліцею № 5 «Оріяна»
Чернівецької міської ради
на 2022/2023 навчальний рік
5-і класи

Пояснювальна записка

Освітня програма Чернівецького ліцею №5 «Оріяна» (далі – ліцей) для 5-х класів на 2022/2023 навчальний рік розроблена відповідно до вимог абзацу двадцять другого частини першої статті 64 Закону України "Про освіту", статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Типової освітньої програми для 5-9 класів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 (5-і класи), Державного стандарту базової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898.

Програма спрямована на виконання обов'язкових результатів навчання учнів на рівні базової середньої освіти для учнів 5-х класів, визначених Державним стандартом базової освіти.

Освітня програма містить:

- загальний обсяг навчального навантаження,
- перелік окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграцію (додаток 1);
- очікувані результати навчання учнів;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів;
- вимоги до учнів, які будуть навчатись за цією програмою;
- перелік модельних програм, які затверджені Міністерством освіти і науки України та розміщені на офіційному веб-сайті МОН (додаток 2).

I. Загальний обсяг навчального навантаження

Для учнів 5-х класів загальний обсяг навчального навантаження складає 2170 годин/навчальний рік (без урахування поділу класів на групи при вивченні окремих предметів):

Клас	Кількість годин
5-А клас	1085 годин/навчальний рік
5-Б клас	1085 годин/навчальний рік

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх

навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

II. Перелік окремих предметів, факультативів, курсів за вибором

Перелік (додаток 1) передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову, сформовану з урахуванням освітніх потреб учнів та можливостей ліцею.

У 5-Б класі за рахунок резерву навчальних годин соціальної і здоров'язбережувальної та інформативної галузей запроваджено вивчення другої іноземної мови – німецької.

Додаткові години використовуються для проведення індивідуальних консультацій чи групових занять з математики та технологій.

Предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень вивчаються протягом одного семестру.

III. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначено у Державному стандарті на основі компетентнісного підходу. Усі навчальні предмети та інтегровані курси покликані сформувані в учнів ключові компетентності, до яких належать:

- 1) вільне володіння державною мовою;
- 2) здатність спілкуватися іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- 5) інноваційність;
- 6) екологічна компетентність;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність;
- 8) навчання впродовж життя;
- 9) громадянські та соціальні компетентності;
- 10) культурна компетентність;
- 11) підприємливість і фінансова грамотність.

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

- 1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, доброзичесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовувати себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів Державного стандарту складаються з таких компонентів:

- групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;
- спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;

- конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;
- орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з кожної галузі визначені у Державному стандарті, модельних програмах та календарно-тематичному плануванні педагогів.

Відповідальність за виконання вимог модельних програм та досягнення учнями обов'язкових результатів навчання покладається на педагогічних працівників.

IV. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Основною формою здобуття освіти є інституційна - денна, дистанційна або змішана для класів / груп (в залежності від ситуації).

Для окремих дітей може бути організована індивідуальна форма здобуття освіти - екстернат, сімейне навчання або педагогічний патронаж.

Для обдарованих і талановитих дітей розробляється індивідуальна освітня траєкторія учня, яка реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у ліцеї. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою ліцею, затверджується його директором та підписується батьками.

V. Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів

Система оцінювання здобувачів освіти аналізується за такими напрямками:

- Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень
- Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти
- Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання

Основні види оцінювання: формувальне, поточне та підсумкове – тематичне, семестрове, річне.

Формувальне оцінювання, здійснюється у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів – карток, шкал, вправ, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо.

Основна ланка в системі контролю – поточний контроль. Його головна функція – навчальна. Його проводять систематично, щоб встановити рівень опанування навчального матеріалу учнями та скоригувати навчальний процес. Оцінювання робіт може бути як вербальним, так і бальним.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (індивідуальне, групове та фронтальне опитування);
- письмової, у тому числі графічної (виконання учнями діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організація роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- цифрової (використання інтернет-платформ, зокрема для тестування в електронному форматі);
- практичної (виконання учнями різних видів експериментальних досліджень та навчальних проектів, виготовлення виробів тощо).

Тематичне, семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюється за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначаються цифрами від 1 до 12.

Тематичне оцінювання здійснюйте на основі поточного з урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт.

Оцінку за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів, відображених у Свідоцтві досягнень.

Бальне оцінювання здійснюється за орієнтовними критеріями оцінювання результатів навчання, що відповідає очікуваним результатам навчання, визначеним відповідною навчальною програмою. Критерії оцінювання за предметами або освітніми галузями розробляють педагоги відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі. Орієнтовні критерії з кожного навчального предмета містяться в навчальних програмах дисциплін та календарно-тематичному плануванні педагогів.

За рішенням педагогічної ради у ліцеї не здійснюється бальне оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів освітніх галузей «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура». Визначення досягнень учнів здійснюється у рівнях «В», «Д», «С», «П», що відповідають рівню досягнень орієнтовних критеріїв оцінювання результатів навчання з предметів – Високий, Достатній, Середній, Початковий. Оцінювання результатів навчання із зазначених галузей здійснюється з огляду на ставлення до них кожного учня. Увага акцентується на досягненнях учня чи учениці, їх ставленні до навчання, проявах активності та ініціативності.

За рішенням педагогічної ради вересень місяць визначено як адаптаційний період, впродовж якого не здійснюватиметься поточне та тематичне оцінювання.

VI. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом директора ліцею створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Директор ліцею

Галина Абрам'юк

Навчальний план для 5-х класів

Освітня галузь	Навчальний предмет	клас	
		5-А	5-Б
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	2	2
	Іноземна мова	3	3
	разом	11	11
Математична	Математика	5	5
	разом	5	5
Природнича	Пізнаємо природу	2	2
	разом	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1	1
	Етика	0,5	0,5
	разом	1,5	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1
	разом	1	1
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
	разом	1,5	1,5
Технологічна	Технології	2	1
	разом	2	1
Мистецька	Мистецтво	2	1
	разом	2	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
	разом	3	3
	всього	29	27
Додаткові предмети	Німецька мова		2
	всього	29	29
Додаткові години		2	2
	Математика (інд)	1	1
	Технології (інд)	1	1
	Всього	31	31

Перелік модельних програм

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року №795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року №898)

№ з/п	Назва модельної програми
1.	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)
2.	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)
3.	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Волощук Є.В.)
4.	Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)
5.	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)
6.	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)
7.	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)
8.	Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.)
9.	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.)
10.	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)
11.	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пасічник О.В., Чернікова Л.А.)

12.	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Терещук А.І., Абрамова О.В., Гашак В.М., Павич Н.М.)
13.	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.)
14.	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Дервянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)